Recensie: Joker: folie é deux ****1/2

Kinepolis Antwerpen
woensdag 2 oktober 2024

foto © Warner Bros

Recensie:
5 jaar hebben we moeten wachten op de sequel van Joker. Met deze keer niet alleen Joaquin Phoenix die zijn magistrale hoofdrol herneemt maar ook niemand minder dan Lady Gaga aan zijn zijde als zijn sidekick Lee/Harley Quinn die zelf de schijnwerpers naar zich lijkt toe te trekken, weg van Joker. De prent kent een trouw publiek, de eerste avondvoorstelling in IMAX Antwerpen was ei zo na uitverkocht. Alleen waren we maar met vieren (inclusief mezelf) die zich kostelijk amuseerden met de absurde, surrealistische en donkere humor die in Joker: folie é deux steekt. Het ziet ernaar uit dat het Engels van bijzonder veel toeschouwers niet sterk genoeg is om de genialiteit van deze film in te zien. De vraag is dus of deze tweede het kassucces van de eerste zal evenaren. Want dat was toch wel een verrassing. Vergeet namelijk niet dat Joker altijd meer een art movie was dan de blockbuster die hij uiteindelijk geworden is. Dat is nu niet anders ook al zit er soms een populair sausje over.

Dat zoveel mensen inclusief enkele filmjournalisten Joker: folie é deux niet (helemaal) lijken te begrijpen is verrassend. Warner Bros legt het er nochtans dik op van bij het begin. We zien namelijk het logo van WB alsof er een Looney Tunes-tekenfilm start. De Looney Tunes waar ik al gek op ben sinds mijn kindertijd. Als er bij een van de allereerste afleveringen van Samson en Gert géén Looney Tunes-filmpje (en dan liefst een met Bugs Bunny) werd uitgezonden, vond ik het gewoon een zwakke aflevering. Wat de Looney Tunes gemeen hebben met Joker? Het zijn comic figuurtjes die ook in tekenfilms voorkomen. Bij Joker: folie é deux zien we in een tekenfilm uitgelegd dat de schaduw van Joker het van hem overneemt, zijn gezicht schminkt als een clown en dan optreedt terwijl de man opgesloten zit in de kast.
Joker moet dus uit de kast komen waardoor regisseur Todd Phillips een hint zou kunnen geven over het gender en de seksuele voorkeur van Joker dat uiteindelijk verliefd wordt op een vrouw (Lee) maar al snel ontgoocheld zal zijn wanneer ze hem voorgelogen heeft. Tijdens Arthur Flecks proces zegt de man zelfs even de woorden 'That's all folks!' wanneer ie zich niet eens wil verdedigen. Zo veel vertrouwen heeft ie (niet) in het rechtssysteem.
Aan surrealisme geen gebrek in Joker: folie é deux dat de psyche van Arthur Fleck verder bloot wil leggen en zijn trauma's. De film draait om de rechtszaak van de eeuw waarin ie terechtstaat voor de moord op 5 personen. Hij corrigeert dat het er zes zijn vermits hij met een hoofdkussen zijn moeder ook heeft omgebracht. De vraag die zich stelt is of ie al dan niet toerekeningsvatbaar is. Is hij dat, dan dreigt hij te eindigen op de elektrische stoel. Hier lieten de scenarioschrijvers wat ons betreft mogelijkheden liggen om

Dit artikel en zijn foto zijn auteursrechtelijk beschermd.
Herdistributie zonder schriftelijk akkoord is verboden.
This article and its picture are copyrighted.
No redistribution allowed.

dat gegeven cartoonesk/over the top te tonen om kritiek te uiten op de doodstraf die nog steeds van kracht is in verschillende staten in de VS.
Voor het eerst zal een rechtszaak live uitgezonden worden op tv. Maar de rechter wijst Fleck erop dat ie er vooral geen show van mag maken. Dat gegeven op zich is gewoon hi-la-risch en vat perfect weer hoe absurd de film is die de draak steekt met het rechtssysteem van Gotham City.
Want ook daar moet je Todd Phillips die samen met Scott Silver het briljante scenario schreef om loven. Bijna een ganse film lang zet ie de kijker op het verkeerde been alsof Gotham City een keurige stad is. Jazeker, Joker wordt mishandeld in de gevangenis. Is zwaar afgevallen, graatmager, wordt in een isoleercel gestoken, buiten gezet in de regen tot ie doorweekt is of door de striemende regen weggebracht.
Zijn advocate zal dat aanklagen maar te horen krijgen dat gevangenen uiteraard geen paraplu mogen krijgen om veiligheidsredenen. Moraal van het verhaal: Joker: folie é deux leest als een pleidooi tegen het beroven van iemands vrijheid (van expressie) en dan vooral het repressieve karakter van de maatschappij moet het ontgelden. En dus wil Arthur Fleck een ultieme poging doen om al wie hem ooit kleineerde de rekening te presenteren tijdens zijn proces.
Dat de openbaar aanklager Gary Puddles (de Engelse acteur met dwerggroei Leigh Gill) laat opdraven, Todd Phillips hem langs achter in beeld brengt met een close up op een telefoonboek waar ie op moet zitten en hem later gewoon Fleck doet verwijten dat ie hoewel hij gespaard bleef, zich nadien kennelijk nooit zo klein gevoeld heeft, is gewoon de beste grap van de film. Alleen ligt dit soort humor in een woke samenleving die het lachen op bepaalde vlakken kennelijk verleerd is, niet zo simpel. Wij proestten het uit en kennelijk werkte dat zo aanstekelijk én bevrijdend voor sommigen rondom ons die dan - eindelijk – de cue leken gekregen te hebben dat ze wel degelijk mochten lachen met dit soort visuele/absurde grap die weliswaar Arthur Flecks statement dat ie zichzelf al sinds zijn traumatische jeugd gekleineerd voelde ondersneeuwt vermits hij kennelijk ervoor gezorgd heeft dat een ander zich nu ook zo voelt. Het neemt niet weg dat je ook in deze sequel sympathie voelt voor Joker ondanks de gruwel die hij aanrichtte en dat het er vaak naar uitziet dat hoe het proces ook zal eindigen, de regisseur er niet voor terugdeinst om hem (soms) als martelaar in beeld te brengen. Wanneer er bijvoorbeeld uit zijn dagboek wordt voorgelezen, vraag je je af of dat geen schending is van zijn privacy. Omdat een dagboek niet als bedoeling heeft om gelezen te worden door een ander.
In het begin van Joker: folie é deux lijkt het alsof je kijkt naar een gebroken man die alle hoop heeft opgegeven. Tot Arthur Fleck Lee ontmoet wanneer die zangles volgt met een groep andere opgenomen psychiatrische patiënten en hij er langs moet passeren om zijn advocate te kunnen spreken. Zijn cipier zal hem vanaf dan wekelijks naar die zangles sturen. Gevolg: Joker wordt terug gelukkig ('Get Happy') en vervolgens smoorverliefd op Lee. De zeemzoeterige ballad in old school musicalstijl op z'n La La Lands kan niet achterblijven. Moraal van het verhaal: muziek(therapie) kan helend werken, en liefde kan een mens terug gelukkig maken. Repressie, iemand kleineren, iemand uitlachen, de gewelddadige omgeving van een gevangenis niet.
Je leest het goed. Deze Joker: folie é deux trekt inderdaad de musicalkaart. Maar het is geen easy jukeboxmusical die je te horen krijgt. Wel passeren bijzonder knappe versies van 60's en 70's songs de revue met onder andere 'Close to you' van The Carpenters door Lady Gaga als haar personage tot over haar oren verliefd is op Fleck. En wanneer Lee hem verlaten heeft zingt Joaquin Phoenix in Lees antwoordapparaat een prachtig doorleefde versie van Jacques Brels 'If you go away' waarin ie een zin van het origineel steekt: 'Ne me quitte pas'. Bijzonder scherp is de keuze voor de eindsong: Frank Sinatra's 'That's life'. Nog nooit klonk de song zo koel en kil in de oren bij het horen van de eerste zinnen in combinatie met de beelden die we dan te zien krijgen. 'That's life (that's life). That's what all the people say. You're riding high in April, shot

Dit artikel en zijn foto zijn auteursrechtelijk beschermd.
Herdistributie zonder schriftelijk akkoord is verboden.
This article and its picture are copyrighted.
No redistribution allowed.

down in May.'
Conclusie: met een happy face verlieten we de zaal na het zien van Joker: folie é deux. Onderweg naar huis drong ons helemaal door hoe geweldig we deze prent en zijn voorganger vonden. Maar of het grote publiek zal volgen, is net als de vorige keer afwachten. That's entertainment!
< Bert Hertogs >

Dit artikel en zijn foto zijn auteursrechtelijk beschermd.
Herdistributie zonder schriftelijk akkoord is verboden.
This article and its picture are copyrighted.
No redistribution allowed.